

УДК 330.322.54

Присядько Катерина Олександрівна

студентка

Київського кооперативного інституту бізнесу і права

Присядько Екатерина Александровна

студентка

Киевского кооперативного института бизнеса и права

Prysiadko Kateryna

Student of the

Kyiv Cooperative Institute of Business and Law

**АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
АНАЛИЗ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ
ПРЕДПРИЯТИЯ
ASSESSMENT OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF
ENTERPRISES**

Анотація. В умовах широкомасштабних процесів інтеграції та глобалізації головними суб'єктами господарювання на світовій арені стали саме корпорації, які в період фінансової кризи, обмеженості ресурсів і гострої конкуренції прагнуть одержати більш якісні і дешевші ресурси, у тому числі й фінансові, тому на перший план виходить питання про створення у інвесторів уявлення про корпорацію, як привабливий об'єкт інвестування. Інвестори, які вкладають свої гроші та інше майно в українські корпорації, повинні бути впевнені у правильному виборі ділового партнера та збереженні і ефективному використанні вкладених інвестиційних ресурсів. Роль визначення інвестиційної привабливості корпорації полягає в тому, що потенційних інвесторів необхідно

переконати в доцільності вкладень за допомогою конкретних показників. І головним інструментом в оцінці інвестиційної привабливості виступає саме економічний аналіз, за допомогою якого можна оцінити доцільність здійснення інвестиційної діяльності та прийняти правильне управлінське рішення щодо доцільності реалізації конкретного інвестиційного проекту.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та формування методичних положень аналізу інвестиційної привабливості господарської діяльності підприємства. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- уточнити сутність поняття "інвестиційна привабливість" з метою визначення основних підходів до тлумачення даного поняття та вибору найбільш інформаційно-наповненого визначення, яке відповідає як потребам практики, так і теорії;
- здійснити огляд науково-практичної літератури для визначення та подальшого дослідження проблемних питань, пов'язаних з аналізом інвестиційної привабливості підприємств;
- розглянути сучасні методи оцінки інвестиційної привабливості та можливість їх використання на українських підприємствах;
- удосконалити методіку аналізу інвестиційної привабливості з метою надання інвесторам достовірної інформації щодо доцільності здійснення інвестиційної діяльності;
- апробувати методичні підходи до аналізу інвестиційної привабливості галузі, підприємства та окремого інвестиційного проекту на прикладі діяльності ПрАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен" з метою визначення придатності запропонованої методіки до використання вітчизняними інвесторами.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, інвестор, аналіз фінансових показників, інвестиційний проект розвитку підприємства.

Аннотация. В условиях широкомасштабных процессов интеграции и глобализации главными субъектами ведения хозяйства на мировой арене стали именно корпорации, которые в период финансового кризиса, ограниченности ресурсов и острой конкуренции стремятся получить более качественные и более дешевые ресурсы, в том числе и финансовые, потому на первый план выходит вопрос о создании у инвесторов представления о корпорации, как привлекательный объект инвестирования. Инвесторы, которые вкладывают свои деньги и другое имущество в украинские корпорации, должны быть уверены в правильном выборе делового партнера, сохранении и эффективном использовании вложенных инвестиционных ресурсов. Роль определения инвестиционной привлекательности корпорации заключается в том, что потенциальных инвесторов необходимо убедить в целесообразности вложений с помощью конкретных показателей. И в качестве главного инструмента в оценке инвестиционной привлекательности выступает именно экономический анализ, с помощью которого можно оценить целесообразность осуществления инвестиционной деятельности и принять правильное управленческое решение относительно целесообразности реализации конкретного инвестиционного проекта.

Целью исследования является теоретическое обоснование и формирование методических положений анализа инвестиционной привлекательности хозяйственной деятельности предприятия. Для достижения поставленной цели необходимо решить следующие задания:

- уточнить сущность понятия "инвестиционная привлекательность" с целью определения основных подходов к толкованию данного понятия и выбора наиболее информационно-наполненного определения, которое отвечает как потребностям практики, так и теории;
- осуществить обзор научно-практической литературы для

определения и дальнейшего исследования проблемных вопросов, связанных с анализом инвестиционной привлекательности предприятий;

- рассмотреть современные методы оценки инвестиционной привлекательности и возможность их использования на украинских предприятиях;*
- усовершенствовать методiku анализа инвестиционной привлекательности с целью предоставления инвесторам достоверной информации относительно целесообразности осуществления инвестиционной діяльност;*
- апробировать методические подходы к анализу инвестиционной привлекательности отрасли, предприятия и отдельного инвестиционного проекта на примере деятельности ПрАТ "Киевская кондитерская фабрика "Рошен" с целью определения пригодности предложенной методики к использованию отечественными инвесторами.*

Ключевые слова: *инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность, инвестор, анализ финансовых показателей, инвестиционный проект развития предприятия.*

Summary. *In the context of large-scale processes of integration and globalization, the main economic entities on the world stage are corporations, which in times of financial crisis, limited resources and fierce competition seek to obtain better and cheaper resources. These include flows of additional financing, thus creating a need for an image of an attractive object of investment to investors.*

Investors who invest their money and other property in Ukrainian corporations must be confident in their choice of business partner and their ability to preserve and use invested resources effectively.

The role of determining the investment attractiveness of the corporation is that potential investors need to be convinced of the feasibility of investing with specific indicators.

Economic analysis is one of the examples of such indicators and is a tool in assessing investment attractiveness. It may be used to assess the feasibility of investment activities and make the right management decisions on the feasibility of a particular investment project.

The purpose of the study is the theoretical justification and formation of methodological provisions for the analysis of investment attractiveness of economic activity of the enterprise. To achieve this goal it is necessary to solve the following tasks:

- to clarify the essence of the concept of "investment attractiveness" in order to determine the main approaches to the interpretation of this concept and the choice of the most information-filled definition that meets the needs of practice and theory;*
- to review the scientific and practical literature to identify and further study the problematic issues related to the analysis of investment attractiveness of enterprises;*
- to consider modern methods of assessing investment attractiveness and the possibility of their use in Ukrainian enterprises;*
- to improve the methodology of analysis of investment attractiveness in order to provide investors with reliable information on the feasibility of investment activities;*
- to test methodological approaches to the analysis of investment attractiveness of the industry, enterprise and a separate investment project on the example of PJSC "Kyiv Confectionery Roshen" in order to determine the suitability of the proposed method for use by domestic investors.*

Key words: *investment activity, investment attractiveness, investor, analysis of financial indicators, investment project of enterprise development.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку економіки відбувається дослідження стану діяльності підприємств, їх економічних показників, а також дослідження фінансового ринку країни. Науковці приділяють багато уваги та аналізу фінансового ринку, а також аналізу економічних показників підприємства на мікрорівні та макрорівні. З кожним днем все більше і більше відкривається нових підприємств, але з не змогою аналізу власної діяльності більша їх частка через деякий час банкрутує або не може розвиватися. Тому, щоб здійснити аналіз діяльності певного підприємства, необхідно визначити показники за якими проводити дослідження.

Брак коштів та недостатнє фінансування відіграє важливу роль в діяльності підприємства. Здебільшого саме через цю проблему вони перестають працювати. Щоб визначити проблему з коштами науковці досліджують методи інвестиційної привабливості, задля покращення показників та роботи підприємства. В основному всі методики, які використовуються в Україні для оцінки руху грошових коштів мають західні корені і є запозиченими з закордону. Однак, для українського вітчизняного специфічного бізнесу всі показники чи методики мають можливість на використання та існування в нашій країні. Тому, наукова робота буде присвячена тому, щоб проаналізувати корисність використання тієї чи іншої методики саме в українській практиці на прикладі ПрАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми інвестиційної діяльності підприємств в Україні займалися такі науковці, як: Н. Бульбах, А. Гальчинський, А. Дука, О. Очередько, І. Спільник, Т. Ткаченко, А. Федоренко, В. Шевчук, Б. Щукін.

Значний внесок в теорію інвестування зробили такі відомі вчені-економісти, як Дж. Кейнс, Дж. Кендрік, П. Массе, В. Нордгауз і П. Самюелсон, Д. Хайман. Безпосередньо проблеми активізації інвестиційної

діяльності на рівні підприємства досліджено в розробках Б. Губського, М. Денисенка, Т. Майорової, А. Пересади, В. Федоренко, М. Чорна, Н. Хрущ, О. Ястремської. Проблема оцінки інвестиційної привабливості, а також розробці методів її інтегральної оцінки присвячені праці таких авторів, як: М.І.Баканова, В.М. Власова, А.Б. Ірисова, В.В. Ковальова, Е.І. Крилова, Л.А. Лахтіонової, А.А. Садекова, Н.А. Лісової, А.Д. Шеремета та ін. У працях цих учених досліджено загальні принципи формування інвестиційної політики та інвестиційного портфеля інвестиційних рішень, методи оцінки ефективності інвестування, які застосовуються в ринковій економіці та є найбільш доцільними для підприємств.

Формулювання цілей дослідження. Не применшуючи ролі здійснених досліджень, слід відмітити наявність невирішених проблемних питань, пов'язаних з дослідженням сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні й обґрунтуванню шляхів її активізації, удосконаленням підходів до організації економічного аналізу та формуванням ефективної методики економічного аналізу інвестиційної привабливості сучасних українських підприємств, яка б відповідала ринковим умовам господарювання.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Для того, щоб провести оцінку інвестиційної привабливості ПрАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен", пропонуємо оцінити рівень індикаторів на наступними напрямками: оцінка ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності діяльності, ділової активності. До кожного з цих чотирьох напрямів використовуємо оптимальний перелік показників (Додаток В), які слід оцінювати в динамічному розрізі. За неможливості визначення усього переліку показників, за вибіркоким методом нами обрано деякі з цих коефіцієнтів для оцінки інвестиційної привабливості обраного для дослідження підприємства (табл. 1).

Аналіз господарської діяльності ПрАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен" за 2017-2018 рр.

№	Назва коефіцієнта	Розрахований коефіцієнт	
		2018	2017
1.	Коефіцієнт покриття	0,32	0,52
2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,29	0,48
3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,005	0,03
4.	Коефіцієнт фінансування	1,24	2,10
5.	Рентабельність продукції	20,6	12,6
6.	Рентабельність операційної діяльності	28,7	10,8
7.	Рентабельність підприємства	1,24	0,33
8.	Рентабельність власного капіталу	2,40	0,71
9.	Рентабельність перманентного капіталу	2,27	0,67
10.	Рентабельність необоротних активів	1,46	0,47
11.	Рентабельність оборотних активів	14,13	4,45
12.	Валова рентабельність продажу	14,76	11,87
13.	Чиста рентабельність продажу	2,97	1,06
14.	Коефіцієнт оборотності активів	0,41	0,31
15.	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,40	2,96
16.	Коефіцієнт оборотності запасів	42	30,70
17.	Коефіцієнт дебіторської заборгованості	6,04	4,22
18.	Коефіцієнт кредиторської заборгованості	5,92	5,51
19.	Коефіцієнт завантаженості активів	2,39	3,18
20.	Коефіцієнт завантаженості активів в обороті	0,24	0,33

Джерело: складене автором на основі даних фінансової звітності

Проаналізувавши господарську діяльність ПрАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен" за 2017-2018 рр., встановили наступні тенденції її розвитку. Для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства важливе значення має розрахунок та застосування даних показників ліквідності, оскільки вони дають можливість оцінити рівень

платоспроможності суб'єкта господарювання на певний момент часу. Так, постачальників, перш за все, цікавить значення коефіцієнта абсолютної ліквідності, кредитні установи – коефіцієнт термінової ліквідності, акціонерів, інвесторів – коефіцієнт загальної ліквідності тощо.

Коефіцієнт покриття у 2017 р. становив 0,52, а у 2018 р. зменшився до 0,32. Значення даного показника свідчить, що компанія може погасити лише 32 % поточних зобов'язань за рахунок оборотних активів у 2018 р., що означає зниження рівня ліквідності та платоспроможності та неможливість поповнення запасів виробництва, інвестування в основні засоби та нематеріальні активи підприємства в майбутньому. Коефіцієнт абсолютної ліквідності в ПрАТ "Київської кондитерської фабрики "Рошен" як у 2017 р., так і 2018 р. має досить низьке значення (0,03 і 0,005 відповідно). Це означає, що лише 3 % і 0,5% термінової заборгованості можна погасити за рахунок наявних грошових коштів на рахунку підприємства.

Що стосується коефіцієнта швидкої ліквідності, то у 2018 р. 29 % зобов'язань може бути погашена не лише за рахунок грошових коштів, але й за рахунок очікуваних надходжень за відвантажену продукцію (виконані роботи, надані послуги). Зазначимо, що вірогідність результатів розрахунків залежить від якості дебіторської заборгованості (строків утворення, фінансового стану боржника тощо). Значна питома вага сумнівної дебіторської заборгованості може створити умови для загрози фінансової стійкості підприємства. Отже, проводячи аналіз за допомогою цього коефіцієнту, слід звертати увагу не тільки на числове значення показника, але й на якість дебіторської заборгованості.

Отже, якщо підприємство хоче залучити інвестиційні ресурси, то йому необхідно прагнути збільшувати частку власного капіталу, тобто мати більшу фінансову незалежність, адже це свідчить про те, що у разі кризової ситуації підприємство погасить свої борги за рахунок власного капіталу. З іншого боку, залучення позикового капіталу в оборот підприємства –

нормальне явище, що сприяє тимчасовому покращанню фінансового стану за умови, якщо кошти не заморожуються на тривалий час в обороті та своєчасно повертаються. В іншому випадку може виникнути прострочена кредиторська заборгованість, що призводить до виплати штрафів, застосування санкцій і погіршення фінансового стану.

На основі проведеного аналізу показників ділової активності з’ясували, що коефіцієнт оборотності активів є узагальнюючим показником оборотності та характеризує швидкість обороту всього майна підприємства за балансом. Відповідно, фабрика “Рошен“ є 2018 р. даний коефіцієнт становить 0,41 грн., що свідчить про збільшення ефективності використання активів підприємства порівняно з минулим роком на 0,10 грн. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості склав у 2018 р. 6,04 тобто на 1 грн. дебіторської заборгованості припадає 6,04 грн. чистого доходу. Отримані від дебіторів кошти корпорація довго не тримає на власних рахунках, а вкладає у розширення обсягів виробництва і за рахунок цього отримує додаткові 6,04 грн. доходу.

Значення коефіцієнта оборотності оборотних активів 0,40 у 2018 р. свідчить, що 1 грн. оборотних активів приносить 0,40 грн. чистого доходу відповідно. Отримані значення даних індикаторів мають позитивні значення, що означає відсутність у підприємства надлишків неліквідних запасів, які потребують додаткового фінансування. Надлишкові запаси, звісно є непродуктивними. Висока оборотність оборотних активів є також свого роду підтвердженням названого вище коефіцієнту поточної ліквідності.

Отже, визначивши показники ділової активності ПрАТ “Київської кондитерської фабрики “Рошен“, можна оцінити ефективність використання власних засобів підприємством у процесі господарської діяльності. Якщо підприємство прагне підвищити свою ділову активність, то йому необхідно прискорити оборотність оборотних активів у процесі господарювання. Це

можливо здійснити за рахунок удосконалення технології виробництва, повної автоматизації певних ділянок виробництва, налагодження процесу постачання та збуту тощо.

На основі проведеного аналізу фінансового стану корпорації "Рошен" з'ясували, що в цілому стан суб'єкта господарювання є задовільним, але пріоритетним завданням для корпорації є підвищення власної платоспроможності. Адже при інвестуванні фінансових ресурсів в підприємство інвестор обирає найбільш фінансово стабільніше підприємство, оскільки має бути впевнений в тому, що інвестовані кошти будуть повернені через визначений термін часу і вони принесуть йому прибуток.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Основні висновки, що підтверджують результати проведеного дослідження, мають наступне трактування.

1. Проведений аналіз спеціалізованої економічної літератури показав різноманітність трактування поняття "інвестиційна привабливість". У результаті проведеного дослідження дефініцій поняття "інвестиційна привабливість" запропоновано під нею розуміти сукупність всіх факторів, які впливають на внутрішню діяльність компанії, та за якими інвестор може визначити – вкласти кошти в підприємство або ні. Вважаємо, що інвестиційна привабливість не є категорією об'єктивною, оскільки при її визначенні різні аналітики можуть брати до уваги різні фактори, а також в залежності від власного професійного судження та рівня кваліфікації, досвіду робити певні висновки про рівень інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання та ефективність (доцільність) здійснення такого інвестування. Інвестор прагне вкласти кошти в конкретну сферу діяльності, де створені найсприятливіші умови інвестування, оскільки ідеальних умов у реальній практиці не буває.

2. Визначено, що однією із основних проблемних сфер сучасного

економічного стану України є брак фінансових ресурсів внаслідок фінансової кризи. Через обмежену їх кількість у розпорядженні суб'єктів господарювання та дефіцит державного бюджету не відбувається фінансування та реалізація державних програм, вирішення стратегічних проблем. Тому головним завданням для уряду нашої країни на даний момент часу є активізація інвестиційного клімату та спрямування залучених іноземних інвестицій у пріоритетні сфери розвитку економіки. Для підвищення довіри інвесторів до нашої країни запропоновано провести ряд економічних і правових реформ: забезпечити макроекономічну стабільність, розвиток конкуренції, посилення конституційно-правової бази та ін. Їхня реалізація сприятиме активізації інвестиційного клімату нашої держави, що передбачає збільшення надходжень іноземних інвестицій в економіку країни.

3. Інвестиційна діяльність у тому чи іншому ступені наявна на будь-якому підприємстві. Проте ухвалення інвестиційного рішення неможливо без врахування наступних факторів: вартість інвестиційного проекту, кількість доступних проектів, обмеженість фінансових ресурсів, доступних для інвестування, ризик, зв'язаний із прийняттям того чи іншого рішення тощо. Причини, що обумовлюють необхідність інвестицій, можуть бути різні, однак у цілому їх можна поділити на три види: відновлення наявної матеріально-технічної бази, нарощування обсягів виробничої діяльності, освоєння нових видів діяльності. Інвестиційна діяльність завжди здійснюється в умовах невизначеності, для того, щоб визначити ефективність інвестиційної діяльності, доцільність реалізації інвестиційного проекту, зменшити рівень інвестиційного ризику використовують сучасні методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. До цього арсеналу методів входять розрахунок приведених витрат на вкладений капітал; чистої дисконтної вартості; внутрішнього коефіцієнту окупності інвестицій; визначення періоду окупності. Розглянуті нами методи є досить точними, базуючись на простих розрахунках, вони

дозволяють достатньо швидко здійснити оцінку економічної ефективності інвестиційних проектів, їх можна використовувати при вирішенні таких питань, як прибутковість проекту; визначити переваги різних варіантів розглянутого проекту; з'ясувати наскільки один проект ефективніший за інший. Таким чином, визначення економічної ефективності інвестиційних проектів є найважливішим і найскладнішим етапом доінвестиційних досліджень. Від того наскільки об'єктивно і всесторонньо здійснена ця оцінка, а отже, й правильно визначені подальші дії щодо того чи іншого проекту, залежать терміни повернення інвестованих коштів та розміри отриманого прибутку.

4. Запропонована методика економічного аналізу інвестиційної привабливості корпорації була апробована на діяльності вітчизняної компанії "Рошен". На основі аналізу фінансового стану корпорації з'ясували, що головним завданням для корпорації в короткостроковий період є підвищення ліквідності та платоспроможності підприємства, адже інвестор повинен бути впевнений у здатності підприємства повернути інвестовані кошти.

Література

1. Беялов Т.Е., Олійник А.В. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її зміцнення. 2016. С. 22-26.
2. Данилова Є.М., Тредіт В.Є. Аналіз ділової активності сільськогосподарських підприємств. 2015. С. 95-98.
3. Ольшанський О.В. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості регіону. Економіст. 2004. № 9. С. 86.
4. Пічугіна Т.С., Забродська Л.Д. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність та зміст управління. 2013. С. 146-154.
5. Райковська І.Т. Методика економічного аналізу на промислових підприємствах. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Серія:

Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 3 (6). Житомир: ЖДТУ, 2006. С. 239-258.

6. Терен Г.М. Система показників аналізу ліквідності підприємства. 2017. С. 36-41.

References

1. Bielialov T., Oliinyk A. Financial sustainability of an enterprise and how to strengthen it. 2016. PP. 22-26.
2. Danylova Ye., Tredit V. Analysis of business activity of agricultural enterprises, 2015. PP. 95-98.
3. Olshanskii O. Rating of investment attractiveness of the region. Economist, 2004. № 9. PP. 86.
4. Pichugina T., Zabrodskaja L. Essence and factors of management. 2013. PP. 146-154.
5. Raikovskaia I. Methodology of economic analysis in industrial enterprises. Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis. International Compendium of Scholarly Literature. Series: Accounting, Monitoring and Analysis. Issue 3 (6), 2006. PP. 239-258.
6. Teren H. Enterprise liquidity measurement system, 2017. PP. 36-41.